

PAVLOVY DOPISY: BOŽÍ BLÁZNOVSTVÍ

Převod materiálu
Vělná Radka

1. Klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti

- **sbor v Korintu** založil Pavel na druhé misijní cestě (srv. Sk 18), pravděpodobně za pomoci Silvána a Timotea. Pavel tu působil asi půl roku, na živobytí si vydělával v Akvilově dílně. (srv. úloha 23 a poznámky k ní).

Město bylo přístavem, kdysi slavným, spojujícím kultury tehdejšího světa. Křesťanský sbor tu ale tvořili nejspíš většinou drobní lidé, bylo mezi nimi málo vzdělanců, málo vlivných osobností politiky a obchodu (1K 1,4-7.26-29). Bývalí židé byli patrně ve sboru menšinou (srv. Sk 18,4-8. 1K 7,18n). Zřejmě brzy po Pavlově odchodu se sbor začal dělit na frakce, zvláště po působení alexandrijského křesťana Apolla židovského původu (srv. Sk 18,24).

- **1. epistola Korintským** - Pavel byl se sborem, který v Korintu založil, v kontaktu. Napsal temně kolik listů, z nichž dva (či více pasáží, spojených do dvou listů) máme zachovány jako 1. a 2. list Korintským. Podnětem pro sepsání dopisů, které tvoří 1. epistolu Korintským, byly jednak zprávy o nebezpečném těžení korintského sboru, jednak jiné zprávy o vadách sborového života, ale zřejmě také dotazy na různé otázky víry a života. 1K obsahuje řadu věroučných i praktických témat, na začátku reaguje na rozdělení sboru, a to i výkladem o ústečnosti křesťanství – do věroučných a jiných sporů Pavel vzestupuje evangelium, „*ovšem ne moudrostí slov, aby Kristus v křesťanství nepozbyl smyslu*“. (1K 1,17)

- **slovo o křesťanství** rozděluje. Přístup k této věci pak ovlivňuje základní životní smýšlení (cesta k zahynutí nebo k životu – 1,18). Mluvit o křesťanství Ježíše Krista znamená mluvit o smyslu jeho smrti. NZ nezamýšlí svou pozornost na tělesné utrpení, které Ježíš snášel na křesťanství, ale na potupnou stránku tohoto trestu. Pro Ježíše a pro Ježíšovy to byla hanebná smrt otroků, kteří spáchali zločin. Pro Židy představovala tato smrt, která se dala „za branou“, boží zločinnost odsouzení, který byl vyloučen ze svého lidu (srv. Ga 3,13).

- moudrost a bláznovství

Moudrostí je tu předmět „moudrost podle těla“ (kral.), „podle lidského soudu“ - 1K 1,26. Patří sem určitě moudrost, kterou hledají řeckové, filosofie vůbec (1K 1,21), a svět do té míry, do jaké prohlašuje svou nezávislost na Stvořiteli. Moudrost jako souhrn vědění, které mohou lidé získat svými přirozenými schopnostmi. Ale vznešený řecký ideál umělosti také může vyústit v moudrost typu „co z toho má“ a „proč dlat hrdinu“ a „nehlas, co tě nepálí“. Zvěst Mesiáši, co skončil na křesťanství, pak musí z tohoto pohledu působit jako pošetilost, šílenost bláznovství.

Na pochopení a na přijetí věci o křesťanství lidská moudrost nestačí (1K 1,22). Dá se debatovat o tom, co kdo považuje za moudrost a bláznovství – ale Bůh se v tomto sporu zjevně přiklání na jednu stranu: *zalíbilo se Bohu se zalíbilo spasit ty, kdo vědí bláznovskou věcí* (1,21). To je pro Pavla Boží moudrost. Těbaže je Boží moudrost lidskou moudrostí neuznána, je moudrostí hodnověrnou a vítěznou. Není moudrostí tohoto světa a knížat tohoto světa, která hynou (1K 2,6 – kral.).

- **Boží moudrost** není nějakou nadřazenou, všeobecně platnou, bezprostředně uchopitelnou pravdou, nýbrž milostivý záměr s lidskými dějinami a jejich naplněním. Bláznovství lidské moudrosti tkví právě v její neschopnosti rozeznat velký boží záměr, který se uskutečňuje v dějinách spásy a zvláště v události křesťanství. (1K

1,10). Výraz „moudrost“ m?že být vztažen s poslední platností p?edevším na samotného Krista, který je st?edem t?chto d?jin a který „se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posv?cením i vykoupením“ (1K1,30).

- *Židé žádají znamení, ?ecké moudrost, ale my kážeme Krista uk?ižovaného* – zv?st o uk?ižovaném Mesiáši, „skandální vyúst?ní“ vzbuzuj?zné reakce. Jedny pohorší a druhým bude k smíchu. Židé žádají zázra?né znamení, že se B?h zasazuje o svého Pomazaného – nenechá ho p?ece vydat do rukou pohan? a skon?it potupnou smrtí. Pro ?eckou moudrost je nep?edstavitelné, že by hrdinou vypráv?ní m?l být n?kdo, kdo místo úsp?chu a slávy sklídí posm?ch a je popraven. Cht?jí rozum?t, mají-li uv??it. Ježíš?v p?ib?h odporuje „zdravému rozumu“ a smyslu pro míru. A p?ece i tak pohoršlivá skute?nost, jako poprava na k?íži dostane v Božím zám?ru mesiášský, spásný smysl. Tak jako se ve zv?sti prorok? B?h p?iznával k pohoršliv? trpícím a odmítaným postavám, p?iznal se i k Ježíši.

- **koho si B?h povolává** – t?m, kdo jsou povoláni (bez ohledu na to, jaký mají p?vod a na které stran? „barikády“ stáli), je darován pohled z jiné perspektivy. Pro n? je Kristus Boží moc a moudrost. Mezi povolanými není mnoho moudrých podle lidského úsudku. T?žko ?íci, kdo v?d?l v tehdejší Korint? o skupince k?es?an?. Kdo si jich všiml, komu stáli za pozornost, když mezi nimi bylo tak málo mocných, urozených, moudrých? A p?ece nemají korintští k?es?ané trp?t žádným pocitem mén?cennosti. To není vaše bezvýznamnost, ?íká apoštol, žádná zlá náhoda, nýbrž dob?e uvážený boží zám?r. Ne n?kdo jiný, ale B?h si zvolil vás, kte?í jako byste ani nebyli, nemoudré, neurozené, periferní.. B?h, který se ujímá ubožáka, pamatuje na sirotky a vdovy. (Srv Lk 10,21: Velebím t?, Ot?e, že jsi tyto v?ci skryl p?ed moudrými a rozumnými a sv??il jsi je mali?kým. Ano, Ot?e, tak se ti zalíbilo).

Tak vlastn? jen ti, kte?í poslechnou Boží povolání vidí zá?it v pravém sv?tle paradox k?íže, toto bláznovství, které je moudrostí samého Boha, tuto bezmocnost, která je mocí Boží.

2. Úskalí textu

- nezd?raz?ujte motiv Ježíšova utrpení na k?íži (NZ to nikde ned?lá, to je spíš d?raz n?kterých písní) ani zástupnost Kristovy ob?ti (za nás...) – není to téma tohoto textu

- Pavlova epištola se nevymezuje proti „Žid?m“ a „?ek?m“. Slovo o k?íži p?sobí potíže všem „rozumným“ a „majitel?m pravdy“ a t?m, kdo „v?dí“, co by m?l Pán B?h d?lat a co ne. Skandální p?ece je i p?ipustit si, koho si B?h vyvoluje: ani nám v církvi se nevyhýbá pocit, že by nám m?la tato spole?nost p?iznávat v?tší váhu, vzd?lanost nebo dokonce urozenost evangelické tradice.

K?íž, pohoršlivý a nesympatický k?íž, je slovem lásky: protože nám, oby?ejným lidem, vypráví o tom, že B?h p?išel do naší slabosti, do našeho utrpení.

- z 23. verše se n?kdy vybírá jen ?ást: kniha výklad? starocírkevních epištol Kážeme Krista; nápis nad vchodem kostela: „My kážeme Krista“. D?razem který Pavlovi jde, je práv? to, že kážeme Krista *uk?ižovaného*. Paradox toho, který skon?il neúsp?chem, fiaskem – a p?ece je Boží moc a moudrost.

3. Metodické pokyny k pracovnímu listu

Obrázek nabízí mnoho možností použití v r?zných ?ástech hodiny. Nap?íklad:

- Odstřihněte puzzle s obrázky na levé straně a dále na začátku rozdejte pouze puzzle s texty. Společně si texty přečtete a pak vyzvete děti, aby si jednou barvou vybarvily puzzle, které vyjadřují moudré jednání, druhou barvou ty co vyjadřují bláznivé nebo nerozumné jednání a třetí barvou ty, co by se daly označit jako zázrak. Prázdné zatím nedoplňují. Můžete pak společně mluvit o tom, co z toho, co je napsáno na dílcích puzzle, se jim stalo, a jestli byly rády, že se jim to stalo. Děti si také mohou vybrat, co by chtěly, aby se jim stalo.

- Potom jim rozdejte puzzle s obrázky, aby si je vystřihaly a zkusily, ke kterým výrokům jim který dílek bude pasovat. Společně si povídejte o tom, zda to odpovídalo jejich výběru a ke kterým výrokům jim pasoval obrázek s Ježíšem. Přitom můžete osvětlit, proč puzzle s Ježíšem pasuje k tomu, co obyčejně nepovažujeme za moc rozumné a úspěšné.

- Nakonec mohou děti zkusit vymýšlet, co doplnit do prázdných dílků podle toho, ke kterému obrázku jejich výběz pasuje.

Pro menší děti můžete použití obrázku zjednodušit:

Nechte je vystřihnout puzzle s obrázky (nebo jim je předem vystřihněte). Pak je vyzvete, aby střídavě hledaly puzzle, který se hodí k obrázku Ježíše, k obrázku úspěšného člověka a k obrázku zázračného uzdraveného. Vždy, když nějaké dítě správný dílek puzzle najde, přečtete, co na něm je napsáno a mluvte o tom, zda se jim to stalo; zda by v takové situaci rádi byli... Nakonec si přečtete všechny, které patří k Ježíšovi a společně můžete vymýšlet a doplňovat prázdné dílky puzzle.

4. Pomůcky

- obrázek úspěšného sportovce, herce, známého politika;

- ilustrace Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma

- Raděv obrázek Krista se stopami po hřebecích na rukou a nohou (BTS, str. 138)

nebo reprodukce obrazu „Kristův příjezd do Nového Jeruzaléma“ (třeba na obálce knihy kázání P. Filipiho: Kolik zbývá z noci)

5. Motivace uvedení do příběhu

a) motivace pro mladší školní věk:

Co je rozumné – bláznivé – zázrak?

Pracujte s puzzle z pracovního listu.

b) motivace pro střední a starší školní věk:

Myslíte, že by se dala udělat reklama na víru Ježíše Krista? O čem by byla? Co se „nabízí“? Připadá vám jako dobrý reklamní slogan „Kdo mě e vzdává se, ten na křičí sejde, slyšte lidé moudrost přivka“? (Balada velkopáteční, NP 53)

c) motivace pro starší školní v?k:

Úloha p?ipadá na Kv?tnou ned?li, d?ti ur?it? znají p?fb?h o Ježíšov? vjezdu do Jeruzaléma.

Zkuste si povídat nad obrázky (t?eba ze zp?vníku BTS, z ilustrovaných biblí):

a) vjezd do Jeruzaléma: Ježíš je vítán jako mesiášský král. Jak to na vás p?sobí? P?ipomíná vám to n?co? - když projížd?jí m?stem celebrity..., fanoušci stojící u chodníku...

b) obrázek uk?ižování: - poprava zlo?ince za m?stem...nev?ící pohledy lidí... game over...

c) Rad?v obrázek Ježíšova vjezdu do Jeruzaléma: Co z Ježíšova p?fb?hu na obrázku najdete?

- sedí na oslu jako mesiášský král – má na rukou stopy po h?ebech – má zvednuté probodené ruce jako vzk?íšený Pán...

M?žete zkusit s d?tmi mluvit o tom, že Ježíšovo vzk?íšení není happy-endem k uk?ižování, „nezahladí“ ho (Vzk?íšený má na rukou stopy po h?ebech). Mesiáš, který byl uk?ižován, je v o?ích lidí kolem neúspěšný – ale B?h to vidí jinak – a ve ví?e tomu m?žeme jinak rozum?t i my.

6. Osnovy vypráv?ní

a) osnova pro mladší školní v?k

I. Motivace

II. Jedn?m se zdá, že skon?it na k?íži bylo nerozumné

III. Jiní mají za to, že m?l B?h ud?lat n?jaký zázrak, aby Ježíše zachránil

IV. Ježíš se choval „blázniv?": poslouchal Pána Boha, i když proto skon?il na k?íži

V. B?h fandí t?m, kdo jsou „blázniví": slabí i ti, kdo se jich zastávají

b) osnova pro st?ední a starší školní v?k

I. Motivace

II. Ve sboru v Korintu se hádají o to, co je d?ležit?é

III. Pavel píše dopis: nejd?ležit?jší je zv?st o uk?ižovaném Kristu

IV. Jedni nerozum?jí tomu, pro? skon?il Ježíš na k?íži

V. Druhým se nelíbí, že ho B?h zázra?n? nevysvobodil

V. Boží moudrost je jiná než lidská: p?iznává se k t?m, kdo jsou „blázniví“ v o?ích sv?ta

VII. B?h povolává i oby?ejné lidi, kte?í nejsou moc bohatí, urození, a moud?í

VIII. na p?fb?hu Ježíše Krista se u?íme vid?t jinou moudrost – od Boha

I. Motivace

Povídejte si o puzzle z pracovního listu.

Říkají vám doma nebo ve škole, že se máte chovat rozumně? Co to znamená?

Dneska si budeme povídat o tom, že někdy má větší cenu to, co lidé obvykle za moc rozumné a úspěšné nepovažují, co se dokonce může zdát úplně bláznivé.

II. Sbor v Korintu

Určitě si vzpomenete, že na jedné ze svých cest se apoštol Pavel dostal i do Korintu a založil tam křesťanský sbor. Pobýval u nich několik měsíců, kázal, učil a taky pracoval v dílně u Akvily. Potom se rozloučil a odjel. Ale dál se zajímal o to, co se v Korintu děje, občas ho někdo odtamtud i navštívil. To, co se Pavel dozvídal, ho ale moc netěšilo. V korintském sboru se začali hádat a přit. Skoro o všechno. O to, jestli byl lepší Pavel nebo Apollos, který u nich učil potom. O to, co se může a nemůže jíst. Jestli je lepší žít v manželství, nebo ne. Ve shromáždění mluvili jeden přes druhého, ženy tam vykřikovaly, hádali se i u večeře Páně. Leckdo z nich si myslel, že je nejmoudřejší a že ty druhé nepotřebuje, protože to, co říkají a dělají, je bláznivé.

Jak se tak hádali, řekl si Pavel, že by bylo dobré, kdyby jim připomenul, co je základem, na kterém křesťanská víra stojí. A nejlíp, že jim to napíše v dopise, no možná v několika dopisech, protože je potřeba jim toho spoustu vysvětlit.

III. Moudrost a bláznovství

A začne hned tím, co je nejděležitější. To, o co se hádáte a myslíte si při tom, jak jste moudří a ti druhí vůbec, není tak důležité. Nejděležitější v křesťanské víře je přece zvěst o Ježíši, který byl ukřižován a vzkříšen. Jenže když se začne mluvit o kříži, to se teprve začnou lidé kolem přit o to, co je moudré a co bláznivé!

IV. Řekové hledají moudrost

Tak třeba Řekové – jsou hrdí na svou kulturu, vzdělání a velké filosofy, kteří jim radili, že opravdu moudrý člověk se chová uměně. To znamená, že o všem přemýšlí, do něčeho se nežene po hlavě, nic nepřehání. Když Řekové slyší, že křesťané pořád mluví o Ježíši, který skončil na kříži, kroutí nad tím hlavou. To že je váš Pán? Z toho si chcete brát příklad? Vždyť je to k smíchu. Copak je moudré, aby někdo říkal a dělal takové věci jako Ježíš – mohl si přece spočítat, že špatně skončí. A taky skončil jako nejposlednější zločinec. Tomu my nerozumíme. Je přinejmenším v pořádku – ale tohle je šílenost, bláznovství.

V. Židé žádají znamení

Židy zase hrozně rozčiluje, když slyší, že je Ježíš Boží Mesiáš. Vědí, že když Bůh pošle svého Mesiáše, tak se taky mocnými znameními a zázraky postará, aby každý viděl, že je to Mesiáš. Některý snílek nebo podvodník, který se vydával za Božího syna, byl právem vyhnán za hradby města a pověšen na dřevě. Žádný Spasitel! Skončil jako někdo, na koho se rozhněval i Bůh.

VI. Ale my kážeme Krista ukřižovaného

Židé žádají zázračná znamení, žekové hledají moudrost, ale my kážeme Krista ukřižovaného, píše Pavel. Když se tak všude vedou debaty o tom, co je moudré a co je bláznivé, tak já vám povím, že se Ježíš opravdu choval bláznivě. Když se někdo zastává slabých, když se někdo vzdá kvůli někomu jinému, když někomu pomůže a nekouká, co mu to přinese – pro lidi je to bláznovství a někdy taky slabost. Ale Ježíš se to přece naučil právě u Boha. V Bibli se mnohokrát píše, že Hospodin je Bůh, který se zastává slabých, vdov a sirotek. A taky trpících a těch, které všichni odmítají. Už v Bibli bychom o tom našli spoustu příběhů a taky žalmy, ve kterých se ti, kteří jsou opuštění a ztrápení, modlí k Bohu o pomoc.

Ježíš se nechoval moudře a rozumně, jak si to někdy lidé představují. Tedy že by se staral jen sám o sebe a nikoho si nevšímal a hledal by dělat všechno pro to, aby byl v životě spokojený a úspěšný. Dávával Bohu a poslouchal ho až do konce, i když proto skončil na kříži.

Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro žeky, je Kristus Boží moc a moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé. Narodil od všelijaké moudrosti, která je někdy mezi lidmi oblíbená, jako třeba „nic se nemá přehánět“ a „nehas, co tě nepálí“ a „musíš mít ostré lokty, jinak s tebou každý zamete“, přicházejí keťesane s jinou písničkou: „kdo mě přezdvává se, ten na kříži sejde, slyšte lidé moudrost žlovka...“

VII. Bláznovství kříže a moudrost Boží

Možná se to zdá bláznivé. Ale právě Bůh fandí těm, kdo se někdo vzdávají. Meťe, úspěchu za každou cenu, ale třeba taky vlastní moudrosti. Vždyť i někteří Židé a žekové se stávají keťesany, když uvěří, že tohle bláznovství je cesta, která má větší cenu, než cokoli jiného. A naopak: když si někdo začne myslet, že je nej moudřejší ze všech, že má patent na pravdu – začne to i v církvi vypadat třeba jako tenkrát v korintském sboru. Všichni si budou stát za svým a budou se vytahovat a hádat s těmi druhými o kdecu, třeba o to, kdo z nich je lépe pokřtěn a kdo lépe věří. Proto si máme připomínat – a nejen o Velikonocích – Krista ukřižovaného. Protože on se dovedl vzdát své moudrosti, své vůle i své moci. A tak se na něm mohla ukázat Boží moc a Boží moudrost.

VIII. Koho si Bůh povolává

Boží moc se ukazuje právě na těch, kdo jsou slabí. Pavel to píše i do korintského sboru: Pohleďte bratři, koho si Bůh povolává: Není mezi vámi mnoho moudrých ani mnoho mocných ani mnoho urozených. Ti ostatní si vás nevšímají nebo vámi možná i opovrhují. Tomu se nedivte a nebuďte z toho skleslí. I Ježíšem přece opovrhují. Ale Bůh se k němu přiznal, tenkrát den ukázal, že právě takový život má budoucnost. Nemáme se sami čím chlubit, ale tímhle se snad chlubit můžeme – že víme o tom, co stojí za to, co má smysl a budoucnost, i když se to zdá být slabé a nanicovaté a málo efektní a neúspěšné.

Pane Bože, prosíme, dávej nám odvahu chovat se bláznivě: nemyslet jenom na sebe, pomoci těm, kdo to potřebují, a třeba se i někdo vzdát. Děkujeme, že pomáháš všem, kdo jsou slabí. Amen.

7. Podněty pro rozhovor

- Slyšeli jste o lidech, kteří zachránili někoho jiného za cenu ohrožení vlastního života? Jak se na to lidé dívají? Obdivují je nebo říkají, že zbytečně riskovali?
- Chtěli byste zažít něco zázračného?
- Je křesťanství spíš pro chudé nebo pro bohaté? Záleží ve sboru na tom, kdo je jak vzdělaný, kdo má kolik peněz, kdo je známý ve městě, kdo přišel do sboru nový? Projevuje se to nějak?
- Myslíte, že jsou ve sboru děti stejné důležité jako dospělí? Chodíte s rodiči třeba k večeři Páně?
- Jsou nějakí lidé, které byste nechtěli vidat u vás v kostele?
- Podle čeho se pozná úspěšný člověk? Radí bible, jak může být člověk úspěšný?

Odkaz na pracovní list

[V4 - Pavlovy dopisy - Boží bláznovství](#)

[21 Pavel píše dopisy](#)

Odkaz na píseň

[Ve jméno Krista doufáme](#)

[Shromáždil člověk prý moudrosti své poklad](#)

[Má duše Boha velebí, chválu vzdává](#)

[Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme](#)

[Kristus, příklad pokory, Pán náš milostivý](#)

[Moudrost mi, Pane, dávej](#)

[Jezu Kriste, štědrý kněže](#)

[Neskládejte v mocných naději \(EZ632\)](#)

[Aťkoli podstatou rovný byl Bohu](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu - Skutky](#)

Biblický odkaz (kat)

[1 Korintským 1,18–31](#)